

Nonfiguratív színeköltészet

Boros Lajos tárlata

MissionArt Galéria, 2017. I. 17–28.

LÓSKA LAJOS

Ha majd egyszer megírják az 1968 és 1989 között, vagyis a rendszerváltás előtt külföldre távozó magyar képzőművészek történetét, világossá lesz, hogy az emigráció kétféle irányba mutatott. A magyarországiak – Lakner László, Méhes László – a 70-es években főként Franciaországba és Nyugat-Németországba indultak, ezzel szemben a környező országok magyarakta vidé-

BOROS LAJOS:
322–1994, 1994,
olaj vászon

keiről, így Erdélyből a 80-as évek elején számos művész – Elekes Károly, Jovián György, Butak András, Molnár László József és társaik – költözött át Magyarországra. Az utolsó áttelepülési hullámot (drMáriás, Bada-Dada Tibor) pedig a délszláv háború idézte elő.

Természetesen külön fejezet illetné meg az Erdélyből Nyugat-Európába menekülő művészeket is. Ennek megírásához járul hozzá az MissionArt Galéria azzal, hogy közvetlenül az év elején kamarakiállítást rendezett *Boros Lajos* festőnek (1928–2011). Boros 1970-ben Erdélyből emigrált a Német Szövetségi Köztársaságba. Pályája kevésbé ismert, ezért nem árt életútját röviden bemutatni. Grafikusként végzett 1955-ben a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán, Kolozsváron. 1956-ban találkozik, majd barátságot köt a klasszikus avantgárd jelentős képviselőjével, a Lélekvirágok festőjével, Mattis Teutsch Jánossal. Az ő biztatására kezd el mélyrehatóbban foglalkozni a kompozíció problémáival, illetve az ikonfestészet szerkesztési elveivel. 1964-ben Bukarestben rendezte első önálló kiállítását, amit két esztendő elteltével Brassóban egy újabb követ. 1962 és 1968 között a Romániai Képzőművész Szövetség brassói kirendeltségének az elnöke. Már ebben az időben visszafogott koloritú, szürke-fekete-drapp szerkezetes-figuratív tájképeket fest (*Őszi táj*, 1961–62), majd az évtized végén festői absztrakt vásznakkal jelentkezik (*Kompozíció*, 1968; *Színaktivitás – Színpasszivitás*, 1968). Ceaușescu mind jobban erősödő, a nemzetiségeket sújtó nacionalista kultúrpolitikája egyre reménytelenebbé teszi a magyarok helyzetét. Boros a saját bőrén érzi ezt a terhet, művészként pedig meg szeretné ismerni a modern művészeti törekvéseket. 1970-ben részt vesz a brassói festők wiesbadeni kiállításán, ahonnan már nem tér haza, menedékkjogot kér Németországban. Ekkor negyvenkét éves. Alkalmi munkákból tartja el magát, majd honosítja diplomáját. 1972 és 1993 között gimnáziumi tanárként dolgozik. Viszonylag elszigetelten él, közben intenzíven és visszhangtalanul fest.

fény: Boros György

A MissionArt Galériában a pályája utolsó periódusából való, elsősorban szín- és ritmikai problémákat feszegető, enyhén expresszív, ugyanakkor szerkesztett olajképei láthatók.

Ezeket a következőképpen jellemzi alkotójuk: „Az olyan festmények, melyek mint színeköltemények látnak napvilágot, hatásuk titkát mindig a végesség végtelenségével érik el: a matematika és a geometria közegi valóságával!”

Annak a művészetbarátnak, aki alaposabban megismerkedne Boros Lajos munkásságával, jó útmutatóul szolgálhat Gazda József monográfiája, amely 2016-ban jelent meg a művészeiről.